

Minervaskolan i Umeå AB
Organisationsnummer 5565735049
info@minervaskolan.se

2023-06-22

Dnr 2022:8801

Beslut

efter kvalitetsgranskning av lärares arbete för
att tidigt motverka könsbundna utbildnings-
och yrkesval vid Minervaskolan i Umeå kom-
mun med huvudmannen Minervaskolan i
Umeå AB

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Minervaskolan avseende verksamhetens kvalitet vad gäller lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att undersöka hur skolor genom undervisning och studie- och yrkesvägledning arbetar i årskurs 4-6 för att vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I granskningen bedöms följande frågeställning:

- I vilken utsträckning arbetar lärare i undervisningen med att motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området vilket beskrivs i bilaga 2. I denna bilaga finns också beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. På det granskade området bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola/verksamhet bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framtidsytande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Minervaskolan i följande utsträckning:

Lärare arbetar i flera delar med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar.

- Lärarna behöver på ett tydligare sätt undervisa om jämställdhet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i olika ämnen.

- Lärarna behöver utveckla studie- och yrkesvägledningen i undervisningen genom att synliggöra hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval och utmana könsstereotypa föreställningar kopplade till sådana val.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-12-22 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:8801) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning inom området.

Lärares arbete för att motverka könsstereotypa föreställningar

Inom detta område granskas hur lärare arbetar för att skapa en jämställd undervisning, hur lärare arbetar för att undervisa om jämställdhet och hur lärare arbetar med studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärarna arbetar *i flera delar* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att lärarna på Minervaskolan i flera avseenden är medvetna om begränsande normer och i viss mån utformar undervisningen så att den inte ska reproducera könsstereotypa uttryck och föreställningar. Lärarna arbetar också aktivt för att främja ett inkluderande klassrumsklimat, där kön inte definierar elevers intressen och ambitioner. Vidare visar granskningen att lärarna i viss mån uppmuntar ansträngningar som går emot könsstereotypa föreställningar och löpande fångar upp frågor från elever som rör jämställdhet, men att lärarna i mindre utsträckning arbetar med planerade inslag om jämställdhet i undervisningen. Härutö-

ver visar granskningen att lärarna integrerar vissa inslag av studie- och yrkesvägledning i undervisningen och använder sig av kompetensen hos skolans studie- och yrkesvägledare i detta arbete, men att lärarnas studie- och yrkesvägledning sällan berör hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval.

Lärares arbete för att skapa en jämställd undervisning

Granskningen visar att lärarna på Minervaskolan i flera avseenden är medvetna om begränsande normer och i viss mån utformar undervisningen så att den inte ska reproducera könsstereotypa uttryck och föreställningar. Av intervju med lärare framgår att de har en god förståelse för vikten av att belysa och ifrågasätta begränsande normer liksom att reflektera kring vilka föreställningar de själva bär på. Lärare ger också exempel på hur de pratar med elever om könsnormer, exempelvis kopplat till utseende och trender i sociala medier. I intervju med skolledningen framkommer vissa exempel på hur lärarnas normmedvetenhet tar sig uttryck i undervisningen, såsom att en lärare utmanar traditionella könsroller när hen undervisar om dans och att lärare bjuder in personer som i sin yrkesverksamhet bryter mot könsnormer. Lärarna beskriver vidare att de gått igenom basläromedel tillsammans och deras uppfattning är att texter och bilder är könsneutrala i läroböckerna. Därutöver tipsar lärarna varandra om undervisningsmaterial utifrån en medvetenhet om könsnormer. Lärarna ger bland annat exempel på hur de valt filmer och högläsningböcker utifrån ett normmedvetet perspektiv, liksom hur matematikuppgifter utformas så att de inte förmedlar en stereotyp bild av män respektive kvinnor. Samtidigt framkommer få exempel på hur lärarna i övrigt diskuterar och reflekterar gemensamt kring normer kopplade till kön. Lärare beskriver också att det kan vara svårt att veta om beteendemönster i en elevgrupp är kopplat till könsnormer eller om det har med andra saker att göra. Skolledningen säger att de på skolan pratade om könsnormer i samband med MeToo, samt att de återkommande diskuterar skillnader i kunskapsresultat mellan pojkar och flickor på skolan. Dock har de inte identifierat någon förklaring till pojkarnas generellt lägre kunskapsresultat och de arbetar inte heller specifikt med detta område.

Vidare visar granskningen att lärarna arbetar aktivt för att främja ett inkluderande klassrumsklimat, där kön inte definierar elevers intressen och ambitioner. Eleverna tycker överlag att pojkar och flickor bemöts likvärdigt av lärarna i undervisningen vad gäller beröm, tillsägelser och stöd, även om elever säger att någon lärare favoriserar pojkar och förväntar sig att de ska vara bättre än flickor i vissa ämnen. Lärarna beskriver också att de försöker se alla elever och använda deras namn, snarare än att använda tilltal som "ni grabbar". Av intervjuer med såväl elever som lärare framgår vidare att det varierar mellan klasser om pojkar eller flickor dominerar talutrymmet. Lärarna beskriver att de har metoder för att försöka fördela ordet jämnt, såsom att dra lappar med elevernas namn, att medvetet rikta frågor till elever eller att fördela ordet mellan de elever som räcker upp handen. Någon lärare säger att hen vill att eleverna ska uppleva att fördelningen sker slumpmässigt, även om läraren har aktivt arbetat för att fördela ordet jämnt mellan pojkar och flickor.

Det framkommer vidare i intervjuer med elever, lärare och skolledningen att lärarna ofta bestämmer gruppindelningar och placeringar, liksom att pojkar och flickor ofta arbetar och sitter tillsammans. Elever beskriver det som att lärarna delar in dem i könsblandade grupper för att det inte ska bli pratigt. Av intervju med elever och lärare framgår också att det i en klass förekommit konflikter och konkurrenssituationer mellan pojkar och flickor, och att lärare och skolledning bemöter detta genom att arbeta med gruppdynamiken i denna klass.

Lärares undervisning om jämställdhet

Granskningen visar att lärarna löpande fångar upp frågor från elever vilka rör jämställdhet och begränsande könsstereotypa föreställningar, men att lärarna i mindre utsträckning arbetar med planerade inslag om jämställdhet eller anlägger ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll. I intervju med lärare framkommer flera exempel på hur lärarna fångar upp elevers reflektioner och låter dem diskutera jämställdhetsrelaterade frågor. Bland annat nämner lärarna att frågor om jämställdhet och könsnormer väckts i samband med att en lärare skulle vara föräldraledig och i anslutning till att en klass läst en högläsningsbok om en person förr i tiden som inte hade råd att studera vidare på universitet. Elever har också lyft frågan om varför män och kvinnor inte tävlar mot varandra i olika idrotter och lärare beskriver att elever ibland ställer frågor om vem som kan jobba med ett visst yrke, varpå lärarna förmedlar att i Sverige kan alla utbilda sig till och arbeta med alla yrken. Däremot arbetar lärarna i mindre utsträckning med planerade inslag om jämställdhet. Planerade inslag finns mer i de samhällsorienterande ämnena, enligt lärarna. Där kommer det bland annat in i arbetsområdet "Arbete och pengar", där eleverna har tittat på snittlöner för män och kvinnor i Västerbotten och diskuterat löneskillnader. Även historieundervisningen har berört jämställdhet i form av könsnormers föränderlighet över tid och kvinnors och mäns situation under olika epoker. Intervjuade elever säger att de visserligen har pratat om kvinnors rösträtt i några ämnen, men att de annars inte pratar mycket om jämställdhet i undervisningen. Lärarna menar att det kan bero på att de "smyger in" jämställdhetsperspektivet i undervisningen så att eleverna inte tänker på det.

Vidare visar granskningen att lärarna i viss mån arbetar för att stärka elevernas upplevelse av den egna förmågan och uppmuntra ansträngningar som går emot könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och ambitioner. Såväl lärare som skolledning beskriver att det finns skillnader i hur flickor och pojkar på skolan upplever sin förmåga, på så sätt att fler flickor har lägre självförtroende och generellt underskattar sin förmåga. Exempelvis har flickor på skolan lättare än pojkar för att skatta sig lågt i ämnet engelska. Lärarna beskriver att de arbetar med detta genom att lyfta vad flickorna är bra på och prata om detta på utvecklingssamtalen. Vidare beskriver lärare att de uppmuntrar eleverna att gå emot könsstereotypa föreställningar om flickors och pojkars intresseområden genom att understryka att alla får vara den de är och att alla har möjlighet att bli vad de vill. Konkret tar sig detta uttryck genom att lärarna bland annat lyfter fram förebilder i form av män eller kvinnor som bryter mot traditionella könsnormer, såsom en manlig deltagare från

en danstävling på tv som ska besöka skolan och dansa med eleverna. På liknande sätt beskriver skolledningen vikten av att uppmuntra flickor att välja tekniska utbildningar och att skolan har en kvinnlig tekniklärare som agerar förebild i detta avseende. Av intervju med elever framgår att det finns få aktiviteter i skolan som uppfattas vara könskodade, men att det finns flickor som inte vill vara med och spela fotboll i ämnet idrott och hälsa. Eleverna säger att lärare då låter dessa flickor, liksom pojkar som inte vill vara med, göra andra typer av övningar. Intervjuade lärare poängterar dock i intervju att alla elever förväntas göra alla uppgifter i olika ämnen, oavsett kön, och att elever inte får välja bort något för att de tycker att det är jobbigt utan istället uppmuntras att genomföra uppgiften. Även skolledningen säger att lärarnas arbete med att stärka alla individer och se till att alla elever – oavsett kön – gör samma saker, exempelvis i slöjd och hem- och konsumentkunskap, i sig är ett sätt att arbeta med jämställdhet i undervisningen.

Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Granskningen visar att lärarna integrerar vissa inslag av studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Av intervjuer med lärare, skolledning och inskickad dokumentation framgår att skolan har en plan för studie- och yrkesvägledning som lärarna arbetar utifrån och som preciserar insatser som ska genomföras i respektive årskurs. Konkret omfattar detta i årskurs 4 att eleverna arbetar med framtida drömyrken, i årskurs 5 att eleverna får besök av en yrkesverksam person och i årskurs 6 att eleverna besöker en arbetsplats. Innevarande läsår har inslaget i årskurs 4 ännu inte hunnit genomföras vid tidpunkten för Skolinspektionens besök, men elever och lärare berättar att elever i andra årskurser träffat yrkesverksamma personer som berättat om sina yrken. Exempelvis har en polis och en animerare besökt skolan och i samband med en skolresa fick eleverna besöka lavinräddare som berättade om hur de arbetar. Vad gäller arbetsplatsbesök framgår av intervju med lärare att det varit svårt att komma ut på arbetsplatser efter pandemin, men att årskurs 6 varit på besök i ett kapell där de mötte flera olika yrken som präst, diakon, församlingspedagog och begravningsentreprenör. Härutöver framkommer enstaka exempel på hur lärare arbetar med planerade inslag som rör studie- och yrkesvägledning i undervisningen, och då i samhällsorienterande ämnen. I övrigt beskriver lärare att de fångar elevers frågor i stunden och lyfter egna erfarenheter från yrkeslivet vid behov. Intervjuade elever säger att de under mellanstadiet inte har pratat om vilka jobb som de är nyfikna på inför framtiden, men några elever beskriver att de pratat om vilka yrken som finns och i någon klass har läraren frågat eleverna vad de skulle vilja bli. Det framgår att lärarna arbetar för att få eleverna att förstå att skolarbetet generellt är viktigt för elevernas framtida möjligheter, men att lärarna i liten utsträckning pratar med elever om hur de kan använda kunskaper från olika skolämnen i framtida jobb.

Vidare visar granskningen att lärarna använder sig av kompetensen hos skolans studie- och yrkesvägledare för att se till att studie- och yrkesvägledningen är relevant

och uppdaterad. Såväl lärare som skollledning beskriver att studie- och yrkesvägledare, tillika biträdande rektor, kontinuerligt informerar lärarna om nyheter och aktuella frågor på området, exempelvis sökmönster och könsfördelning vad gäller gymnasieval. Studie- och yrkesvägledaren går även igenom planen för studie- och yrkesvägledning med lärarna varje läsår, samt följer upp lärarnas arbete utifrån planen och fungerar som ett bollplank för lärarna. Exempelvis har lärare använt sig av studie- och yrkesvägledaren för att få hjälp att hitta föreläsare som kan berätta om sina yrken för eleverna.

Granskningen visar dock att lärarnas studie- och yrkesvägledning sällan berör hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval. Lärare uppger att de lyfter jämställdhetsperspektivet i arbetet med studie- och yrkesvägledning, men att de kanske inte gör eleverna medvetna om det. Av intervju med lärare framgår att de inte diskuterar med eleverna vad som kan ses som manligt eller kvinnligt kopplat till intressen eller skolämnen, såvida inte eleverna själva tar upp detta. Lärarna lyfter inte heller könsaspekter kopplade till utbildnings- och yrkesval, såsom att yrken kan uppfattas som manliga eller kvinnliga. Däremot säger lärarna att de ibland diskuterar sådana frågor med eleverna om det kommer upp i något sammanhang. Några elever beskriver också att de i de samhällsorienterande ämnena har pratat om likheter och skillnader mellan män och kvinnor vad gäller jobb, såsom att män och kvinnor väljer olika yrken och att en brandman antas vara en man, men flera elever tycker inte att lärarna pratar med dem om att vissa yrken uppfattas som manliga eller kvinnliga. Däremot beskriver lärare att de ibland gör normmedvetna val av yrkespersoner som eleverna möter. I en klass har läraren exempelvis utgått från klassens önskemål och bjudit in en kvinna i byggbranschen och en manlig sjuksköterska.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver på ett tydligare sätt undervisa om jämställdhet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i olika ämnen.

Granskningen visar att lärarna löpande fångar upp frågor från elever som rör jämställdhet och begränsande könsstereotypa föreställningar, men att lärarna i mindre utsträckning arbetar med planerade inslag om jämställdhet i undervisningen. Planerade inslag finns främst i de samhällsorienterande ämnena och eleverna upplever att de inte pratar mycket om jämställdhet i undervisningen.

Av läroplanens inledande del, Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra

och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹

I läroplanens avsnitt om normer och värden anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Lärare ska specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn, på ett mer systematiskt sätt identifierar möjligheter att anlägga ett jämställdhetsperspektiv på det centrala innehållet i respektive ämne. Utifrån detta kan lärarna på ett tydligare sätt undervisa om jämställdhet. Lärarna bör också ta de tillfällen som uppkommer i undervisningen för att erbjuda eleverna möjligheter att samtala om och reflektera över sådana begränsande könsstereotypa föreställningar som kan påverka deras framtid. I detta ingår att kontinuerligt arbeta för att stärka elevernas upplevelse av den egna förmågan inom områden som typiskt ansetts tillhöra det andra könets intressen och ämnespreferenser. Arbetet kan med fördel ske i samarbete med kollegor, varför rektorn bör erbjuda konkreta förutsättningar för att ett sådant samarbete ska komma till stånd.

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande.

- Lärarna behöver utveckla studie- och yrkesvägledningen i undervisningen genom att synliggöra hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval och utmana könsstereotypa föreställningar kopplade till sådana val.

Granskningen visar att lärarna integrerar vissa inslag av studie- och yrkesvägledning i undervisningen och använder sig av kompetensen hos skolans studie- och yrkesvägledare för att hålla sig uppdaterade inom området och vidga elevernas perspektiv på framtida val. Samtidigt visar granskningen att lärarnas arbete med studie- och yrkesvägledning sällan synliggör betydelsen av traditionella föreställningar om

¹ Lgr 22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag.

² Lgr 22, avsnitt 2.1, Normer och värden.

kön för framtida utbildnings- och yrkesval, såsom att vissa yrken kan uppfattas som manliga eller kvinnliga.

Enligt 2 kap. 29 § skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. I läroplanen anges också att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.³ Av Skolverkets allmänna råd framgår vidare att lärare i undervisningen bör utmana, problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar om kön, kulturell och social bakgrund som annars kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval.⁴

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn, ytterligare utvecklar arbetet med studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Studie- och yrkesvägledningen behöver ske kontinuerligt och integrerat i olika ämnen och bidra till att vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. För att kunna motverka begränsande könsstereotyper föreställningar är det viktigt att lärarna synliggör hur kön generellt spelar roll för individers framtida utbildnings- och yrkesliv. Därefter kan lärarna tillsammans med eleverna ifrågasätta och utmana de underliggande föreställningarna och normerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Lundström

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Lundström

³ Lgr 22, avsnitt 2.6, *Skolan och omvärlden*.

⁴ SKOLFS 2013:180. Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning.

X Anna Johansson

Föredragande

Signerat av: Anna Johansson

I handläggningen av ärendet har även Verica Stojanovic deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Minervaskolan besöktes den 26 april 2023 av utredarna Anna Johansson och Verica Stojanovic.

Minervaskolan är en fristående F-9-skola med Minervaskolan i Umeå AB som huvudman. Skolan är belägen i Umeå kommun och har 576 elever i årskurs 1-9. I årskurs 4-6 finns tre parallellklasser. Skolans rektor har också uppdrag som studie- och yrkesvägledare.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektor och biträdande rektor tillika studie- och yrkesvägledare
- Dokumentstudier, dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Följande kriterier granskas:

- Undervisningens form - hur lärarna utformar och genomför undervisningen utifrån ett jämställt och normmedvetet förhållningssätt.
- Undervisningens innehåll – hur lärarna undervisar om jämställdhet.
- Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://skolinspektionen.se)

Bilaga 3: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

